

8. Yereshko, Yu.O. (2011). Management of cash flows of the enterprise. Abstract to PhD dissertation. Kyiv Polytechnic Institute, Kyiv, 274 p. (in Ukr.).

9. Illichova, N.Yu. (2012). Theoretical Aspect of Analyzes and Managing Penny Things on Penetration. *Zbirnyk naukovykh prats' Derzhavnoho ekonomiko-tehnolohichnoho universytetu transportu. Ser.: Ekonomika i upravlinnia [Collection of scientific works of the State Economics and Technology University of Transport. Seria: Economics and Management]*, vol. 21-22 (2), pp. 190-195.

10. Kalambet, S.V., Yakimova, A.M. (2009). *Upravlinnia operatsijnymy hroshovymy potokamy pidpriemstva [Management of operational cash flows of the enterprise]*. Donetsk, 122 p. (in Ukr.).

11. Kemarska, L.G. (2012). Analysis and modeling of cash flows of the enterprise. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky [Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic Sciences]*, vol. 2, no. 5, pp. 132-138 (in Ukr.).

12. Ligonenko, L.O. (2012). *Upravlinnia hroshovymy potokamy [Management of grocery flows]*. KNTEU, Kyiv, 327 p. (in Ukr.).

13. Poddyorogin, A.M. (2005). *Finansovyj menedzhment [Financial management]*. KNTEU, Kyiv, 535 p. (in Ukr.).

УДК 336.1

А. А. Москальов, ст. викладач,

М. А. Москальов, к.п.н.,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація

У статті доведено, що при проведенні децентралізації місцевих бюджетів виникає необхідність пошуку додаткових джерел формування фінансового потенціалу органів місцевої влади для подальшого фінансування місцевих програм економічного розвитку. Розглянуті можливості використання нетрадиційних джерел формування місцевих бюджетів, до яких відносяться місцеві позики. Аргументовано, що успішному розміщенню облігацій місцевих позик сприяють достовірні кредитні рейтинги емітентів. Розкрито механізм регулювання діяльності рейтингових агентств в Україні. Визначено основні сфери застосування рейтингової оцінки та можливості використання результатів оцінки. Досліджено структурні компоненти рейтингової оцінки регіонів та дана характеристика окремих кредитних індикаторів. Розглянуто проблемні питання у процесі визначення кредитних рейтингів органів місцевого самоврядування та можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: децентралізація, комунальний кредит, місцеві запозичення, облігації місцевої позики, кредитні ризики, кредитні рейтинги, кредитні індикатори.

А. А. Москалев, ст. преподаватель,
М. А. Москалев, к.п.н.,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
Черновцы

ФОРМИРОВАНИЕ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГА ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ

Аннотация

В статье доказано, что при проведении децентрализации местных бюджетов возникает необходимость поиска дополнительных источников формирования финансового потенциала органов местной власти для дальнейшего финансирования местных программ экономического развития. Рассмотрены возможности использования нетрадиционных источников формирования местных бюджетов, к которым относятся местные займы. Аргументировано, что успешному размещению облигаций местных займов способствуют достоверные кредитные рейтинги эмитентов. Раскрыт механизм регулирования деятельности рейтинговых агентств в Украине. Определены основные сферы применения рейтинговой оценки и возможности использования результатов оценки. Исследованы структурные компоненты рейтинговой оценки регионов и дана характеристика отдельных кредитных индикаторов. Рассмотрены проблемные вопросы в процессе определения кредитных рейтингов органов местного самоуправления и возможные пути их решения.

Ключевые слова: децентрализация, коммунальный кредит, местные заимствования, облигации местного займа, кредитные риски, кредитные рейтинги, кредитные индикаторы.

Постановка проблеми. З розвитком ринкових відносин перед органами місцевого самоврядування постає проблема пошуку коштів, необхідних для здійснення місцевих програм економічного розвитку. Серед нетрадиційних порівняно із зарубіжними країнами для бюджетів самоврядування в Україні можна виділити такі неподаткові джерела, як надходження від місцевих позик, які є одним з елементів фінансової політики органів місцевого самоврядування.

Сутність місцевої позики полягає у встановленні відносин власності між суб'єктами кредитних операцій та забезпеченні можливостей виконання поточних та стратегічних завдань органів місцевої влади через канали руху позичкового капіталу. З економічної точки зору місцева позика виражає відносини власності між позичальником та кредитором з приводу формування позичкового капіталу органами місцевого самоврядування для виконання своїх повноважень.

За допомогою місцевих позик залучаються до бюджету значні фінансові ресурси без збільшення податкового навантаження, пом'якшуються наслідки нерегулярного надходження бюджетних доходів, ліквідуються касові розриви, знижується інвестиційне

навантаження на бюджет розвитку, акумулюються тимчасово вільні кошти підприємств та заощадження громадян.

Проблематика трансформаційних процесів при формуванні нових децентралізованих відносин, питання адміністративної реформи та взаємовідносини з органами місцевого самоврядування, які повинні вирішувати на місцях питання фінансування місцевих бюджетів, вже вийшли за межі суто наукових і є темою для активного обговорення серед офіційних осіб, керівників областей, міст і селищ на всіх рівнях виконавчої влади в Україні.

Незважаючи на відсутність досвіду, суб'єктивні та об'єктивні проблеми, створення регіональної системи позик повинно стати сьогодні характерною рисою формування фінансових систем самоврядування.

Аналіз останніх джерел і публікацій. У сучасній економічній літературі проблеми муніципальних (місцевих) запозичень досліджували такі вчені: Є. О. Балацький [1], С. О. Іщук [2], Т. В. Кулініч [2], А. В. Малець [3], В. М. Падалка [4], О. В. Пальоха [5] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте практика застосування місцевих позик в Україні не стала поширеною та систематичною, що свідчить про наявні проблеми в організаційному та правовому забезпеченні. Основними причинами низької активності в здійсненні місцевих запозичень є конкуренція з боку ринку державних цінних паперів; нестача професіоналізму при розміщенні облігацій; відсутність моніторингу регіональних ринків; регіональна замкнутість, відсутність виходів на суміжні території; недостатні гарантії повернення запозичених коштів.

Метою даного дослідження є визначення теоретичних аспектів проведення рейтингової кредитної оцінки цінних паперів органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Визначальним для поширення практики місцевих запозичень є фактор економічної стабільності та довіри населення і підприємницьких структур до органів самоврядування. Основні причини нерозвинутого ринку місцевих позик – низька ліквідність, неузгодженість обсягів емісії з можливим попитом, недостатня робота емітентів та уповноважених ними осіб зі створення вторинного ринку облігацій.

Для того, щоб облігації місцевих органів влади були конкурентоспроможними, необхідно вже до їх випуску проводити маркетингові дослідження із визначення кола майбутніх кредиторів. Облігації повинні відповідати вимогам потенційних інвесторів щодо

дохідності, термінів обігу, гарантій повернення коштів, умов виплат процентів та погашення облігацій.

На даний час майже всі групи інвесторів остерігаються вкладати свої грошові кошти на довгий термін. Враховуючи це, доцільно випускати позики (особливо довгострокові) декількома окремими траншами, які відрізняються термінами обігу та дохідності, або комбінованими (наприклад, довгострокова облігація та опціонний контракт на її достроковий викуп).

Ефективному розміщенню та підвищенню ліквідності облігацій місцевих позик повинні сприяти: реклама позики та використання органами влади наявних законних можливостей впливу на потенційних інвесторів; відкритість інформації про цілі позики, її учасників, напрямках використання та гарантіях повернення коштів.

За умови комплексного вирішення усіх вищезазначених проблем з'явиться можливість суттєвого розвитку місцевих запозичень, що в свою чергу, зменшить кількість дотаційних територіальних громад, збільшить фінансову базу для розв'язання соціально-економічних проблем, дасть поштовх для легалізації тіншових коштів.

Нестабільна соціально-економічна та політична ситуація у регіонах України ставить перед державою завдання проведення реформ з децентралізації владних повноважень та відповідного належного фінансового забезпечення інституцій управління.

У Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року №142-р. «Про схвалення стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки» вказано, що внаслідок нестабільності системи міжбюджетних відносин в Україні недостатньою є фінансова спроможність органів місцевого самоврядування, що в умовах обмеженості доступу до фінансових ринків призводить до жорстких бюджетних обмежень під час здійснення власних повноважень, стримує інвестиційний розвиток громад [6].

Застосування місцевих позик та організація управління місцевим боргом потребують розроблення уніфікованих рекомендацій для місцевих фінансових органів щодо проведення таких процедур.

З метою оцінки кредитної спроможності територіальних громад, дослідження достовірності місцевих гарантій повернення запозичень, зменшення кредитних ризиків та підвищення ефективності управління боргом необхідно організувати комплексну систему підготовки спеціалістів з питань проведення операцій на ринках капіталу та управління боргом для місцевих фінансових органів.

ГРОШІ, ФІНАНСИ, КРЕДИТ

Крім того, економічний і політичний стан держави вимагає вирішення низки проблем, що пов'язані з необхідністю активізації інвестиційної діяльності в містах і регіонах України для подальшого зростання потенціалу комунальних підприємств певної сфери діяльності.

В умовах проведення децентралізації місцеві запозичення можуть бути важливим важелем формування бюджету розвитку. Але існує висока вірогідність ризиків неповернення місцевих позик через брак гарантованого державного механізму функціонування місцевих запозичень.

Мінімізація ризиків місцевих запозичень від можливих дефолтів та кризових ситуацій досягається правильним встановленням кредитних рейтингів емітентів місцевих облігацій, які проводяться провідними рейтинговими агентствами. В Україні до таких відносяться ТОВ «Рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг», ТОВ «Рюрік», ТОВ «Рейтингове агентство «Експерт-Рейтинг», ТОВ «Кредит-Рейтинг», ТОВ «Рейтингове агентство «Стандарт-Рейтинг». Крім того, до переліку міжнародних рейтингових агентств, визнаних НКЦПФР, віднесені американські агентства «Moody's Investors Service», «Standard and Poor's» та англо-американське агентство «Fitch Ratings».

Регулювання діяльності рейтингових агентств здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку відповідно до Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР, Закону України від «Про цінні папери та фондовий ринок» 23 лютого 2006 року № 3480-IV, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень» від 16 лютого 2011 року № 110, Правил визначення уповноваженим рейтинговим агентством рейтингової оцінки за Національною рейтинговою шкалою, які затверджені рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21 травня 2007 року № 1042 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 11 червня 2007 року за № 607/13874.

Серед зарубіжних методик, на підставі яких проводиться аналіз інвестиційної привабливості країн і регіонів, найбільшої популярності набули методики World Bank, Institutional Investor, Business Environment Risk Index (BERI), Moody's Investor Service, методики Тейна-Уотерса, Котлера-Хейзлера, журналів "The Economist", "Fortune", "Euromoney" тощо [2].

Рейтингові агентства мають високий ступінь відповідальності перед інвестиційною спільнотою, тому що є гарантами достовірності про фінансові можливості органів місцевого самоврядування в частині виконання боргових зобов'язань.

Рейтингова оцінка регіонів	
Економічні показники	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - економічний стан регіону; - результати діяльності органу місцевого самоврядування; - галузева структура; - цикли ділової активності; - обсяг існуючих і очікуваних інвестицій; - стан основних фондів; - демографічна ситуація; - рівень доходу та ВВП на душу населення.
Структура органу місцевого самоврядування та результати його діяльності	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - стабільність системи міжбюджетних відносин і відносини органів влади різних рівнів; - структура, обсяги, передбачуваність і прозорість міжбюджетних грошових потоків; - ефективність управління фінансами; - структура керівних органів; - бюджетна і фінансова політика, а саме: система його бюджетного планування та моніторингу виконання бюджету, оперативність і повнота фінансової звітності, здатність покривати касові розриви бюджету, ефективність фінансового контролю
Фактори оцінки управління фінансами	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - кваліфікація та спеціалізація працівників; - система обов'язків і відповідальність за проходження бюджетного процесу; - зваженість стратегії інвестування; - якість внутрішнього фінансового контролю.
Функціонування бюджетної та податкової систем, їх гнучкість	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - стан виконання бюджету; - динаміка обсягів доходів і видатків; - процедура прийняття рішення про зміну бази оподаткування; - прогнозні бюджети; - основні джерела доходів та зміни співвідношення цих джерел протягом певного часу та їх відповідність економічній базі; - частка дискреційних (чи необов'язкових) витрат та здатність адміністрації до їх зменшення; - тенденції до підвищення витрат у разі несприятливих економічних змін.
Виконання бюджету і боргове навантаження	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - величина розбіжностей між планованими і фактичними показниками; - визначення ступеня консерватизму бюджетного планування; - ефективність управління капітальними вкладеннями; - відношення потреби у бюджетному фінансуванні до дохідної частини бюджету; - проведення оцінки ефективності управління боргом, а саме: обсяг і структура, фінансова спроможність його обслуговування у середньостроковій перспективі, валюта і відсотки запозичень; - визначення відношення обсягу прямого і гарантованого боргу до ВВП регіону, а також обсягу бюджетних призначень на обслуговування боргу до дохідної частини бюджету.
Фінансовий стан	<p><u>Об'єкти аналізу</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідність параметрів внутрішньої ліквідності, інвестиційної політики, зобов'язань за банківськими чи іншими кредитними лініями, сезонній динаміці рівня доходів і витрат; - результати проведення соціальної політики, зокрема динаміка обсягу простроченої заборгованості з виплати заробітної плати та інших соціальних платежів, а також заборгованості населення та юридичних осіб за спожиті електроенергію, природний газ, тепло і водопостачання, водовідведення, житлово-комунальні послуги.

Рис. 1. Рейтингова оцінка регіонів*

*Джерело: [7].

Кредитний рейтинг базується на кількісній оцінці певних індикаторів, які відображають фінансово-господарську діяльність громади, ступінь соціально-економічного розвитку території, ефективність роботи управлінського апарату, перспективи розвитку території.

При розрахунках кредитних рейтингів органів місцевого самоврядування, як правило, рейтингові агентства надають увагу таким індикаторам, як загальний рівень соціально-економічного розвитку регіону, збалансованість дохідної та видаткової частин бюджету, відповідність фінансової політики місцевої влади вимогам українського законодавства, повнота та прозорість фінансової звітності місцевої влади, демографічна ситуація та стан ринку праці, інвестиційна активність і зовнішньоекономічна діяльність, розвиток інфраструктури об'єктів комунальної власності, місцевий борг і боргова політика органів місцевої влади, ризик політичних конфліктів та ін.

Кредитний рейтинг повинен відображати можливості емітента у встановлені строки та в повному обсязі погашати його боргові зобов'язання. Залежно від строків надання прогнозу кредитні рейтинги класифікуються як короткострокові (дають характеристику кредитного ризику до одного року) і довгостроковими (дають характеристику ризику понад один рік).

Рейтингова оцінка регіонів та органів місцевого самоврядування, яка враховує сукупність економічних показників та політичних факторів, здійснюється на основі Постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 року № 665 «Про затвердження Національної рейтингової шкали» [7].

Основні критерії встановлення рейтингів наведені на рис.1.

Основою методології рейтингової оцінки регіонів, органів місцевого самоврядування є аналіз якісних та кількісних показників і середовища їх діяльності (табл. 1.).

Але існує низка проблем у процесі визначення кредитних рейтингів органів місцевого самоврядування. Деякі фахівці виділяють такі ключові недоліки:

- недостатньо розвинена нормативно-правова база регулювання діяльності щодо оцінювання кредитних рейтингів;
- закритість методик визначення кредитних рейтингів;
- відсутність єдиної системи стандартних вагових коефіцієнтів для оцінки внеску кожного критерію в інтегральну оцінку кредитоспроможності;
- неможливість порівняння різних за характером показників між собою, незбалансованість набору показників, що зумовлює суперечливість оцінки;

Характеристика рейтингів для оцінки кредитного ризику*

Назва рейтингу	Рівень	Позначення	Характеристика
1	2	3	4
Довгострокові кредитні рейтинги	Інвестиційного рівня	uaAAA	винятковий (найвищий) рівень спроможності позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями
		uaAA	дуже високий рівень спроможності позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями
		uaA	високий рівень спроможності позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Однак такий позичальник чутливий до несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з позичальниками з більш високими рейтингами
		uaBBB	достатня спроможність позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Однак такий позичальник перебуває під впливом несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з позичальниками з більш високими рейтингами
	Спекулятивного рівня	uaBB	боргові зобов'язання позичальника найменшою мірою піддаються ризику невиконання порівняно з позичальниками з рейтингами спекулятивного рівня. Однак можуть виникнути труднощі із своєчасною та в повному обсязі виплатою відсотків й основної суми за борговими зобов'язаннями у разі несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах, хоча найближчим часом вірогідність невиконання позичальником боргових зобов'язань мінімальна
		uaB	на даний час позичальник спроможний виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями, але має більш високу вірогідність дефолту за зобов'язаннями, ніж позичальник з рейтингом "uaBB". Позичальник перебуває під впливом несприятливих змін у комерційних, фінансових та економічних умовах порівняно з позичальниками з більш високими рейтингами, що може послабити його спроможність своєчасно і в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями

Продовження табл. 1

1	2	3	4
		uaCCC	існує вірогідність дефолту за борговими зобов'язаннями позичальника. Своєчасність і обсяг виплати відсотків та основної суми за борговими зобов'язаннями значною мірою залежать від комерційних, фінансових та економічних умов
		uaCC	існує висока вірогідність дефолту за борговими зобов'язаннями позичальника в комерційних, фінансових та економічних умовах
		uaC	найближчим часом очікується дефолт за борговими зобов'язаннями позичальника (зокрема у разі порушення справи про банкрутство, анулювання ліцензії на провадження основної діяльності, очікуваної ліквідації позичальника, винесення судового рішення про накладення стягнення на майно чи в іншому аналогічному випадку), але виплати за борговими зобов'язаннями на даний час не припинені
		uaD	виплати відсотків й основної суми за борговими зобов'язаннями припинені позичальником без досягнення згоди кредиторів щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу
Короткострокові кредитні рейтинги	Інвестиційного рівня	uaK1	винятковий (найвищий) рівень спроможності позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан позичальника дає змогу запобігти будь-яким ризикам, що можуть виникнути в короткостроковому періоді
		uaK2	дуже високий рівень спроможності позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан позичальника дає змогу запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
		uaK3	достатня спроможність позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан позичальника задовільний для того, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді

Продовження табл. 1

1	2	3	4
	Спекулятивного рівня	uaK4	сумнівна спроможність позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан позичальника найвірогідніше є недостатньо високим, щоб запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
		uaK5	вірогідна неспроможність позичальника своєчасно та в повному обсязі виплачувати відсотки й основну суму за борговими зобов'язаннями. Фінансовий стан такого позичальника не дає змоги запобігти передбачуваним ризикам у короткостроковому періоді
		uaKD	позичальник оголосив дефолт за борговими зобов'язаннями.

*Джерело: [7].

- недооцінка політичних ризиків, що призводить до недостовірності результатів;
- проблема кількісної оцінки адміністративних факторів (якості управління);
- проблема співставлення рейтингових шкал національних та міжнародних рейтингових агентств тощо [8].

Розв'язання цих проблем може стати вирішальним фактором у створенні конкурентних засад субвенціям з державного бюджету на виконання інвестиційних програм.

Висновки. Сучасна бюджетна політика держави передбачає мінімальну підтримку від центральних органів влади місцевим органам самоврядування, тому актуальним стає питання пошуку додаткових фінансових ресурсів, що може бути вирішено через випуск місцевих облігацій.

Водночас, згідно з чинним законодавством, кредитні рейтинги розраховуються тільки для міст обласного значення, але з проведенням реформ в сфері децентралізації та укрупнення територіальних громад виникає потреба у внесенні змін до бюджетного законодавства з розширення компетенцій щодо здійснення запозичень об'єднаними громадами. Визначення кредитного рейтингу місцевих облігацій одним із уповноважених на це агентств з метою встановлення надійності та ліквідності цінних паперів збільшить довіру до них у потенційних інвесторів.

Таким чином, кредитний рейтинг органів місцевого самоврядування повинен бути достовірним показником доходності і ризику боргових зобов'язань та відображати якість управління фінансовим потенціалом.

Список використаних джерел:

1. Балацький Є. О. Мінімізація ризиків інвестування в облигації місцевих позик як основа розвитку муніципальних запозичень в Україні / Є. О. Балацький // Механізм регулювання економіки. – 2011. – №3. – С. 152–158.
2. Іщук С. О. Рейтингова оцінка інвестиційної привабливості областей західного регіону України / С. О. Іщук, Т. В. Кулініч // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2011. – № 698 : Проблеми економіки та управління. – С. 50–60.
3. Малець А. В. Характеристика ризиків місцевих запозичень / А. В. Малець // Інвестиції : практика та досвід. – 2011. – №3. – С. 108–111.
4. Падалка В. М. Ризики муніципальних запозичень / В. М. Падалка // Фінанси України. – 2005. – №2. – С. 114–122.
5. Пальоха О. В. Ризики в системі комунального кредитування України та напрямки їх мінімізації / О. В. Пальоха // Економіка і суспільство. – 2016. – №7. – С. 813–817.
6. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249797370>
7. Про затвердження Національної рейтингової шкали [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. № 665. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/665-2007-%D0%BF>
8. Скляр І. Д. Кредитний рейтинг муніципальних утворень як інструмент бюджетного менеджменту / І. Д. Скляр, М. В. Костель, А. О. Гордієнко // Вісник СумДУ.–2014.–№ 3.–С. 114–121.

Anatoly Moskalov, senior lecturer,
Maksym Moskalov, Candidate of Political Sciences,
Chernivtsi Trade and Economics Institute of KNTEU
Chernivtsi

PARTICIPATORY BUDGET AS THE FINANCIAL COMPONENT OF LOCAL GOVERNMENT

Summary

In article investigated the relevance and timeliness of attracting people to interact with the local authorities in the process of formation of local budgets on the basis of participatory budgeting. Considered scientists to interpret meaning of "participatory budget" found common features and differences in nature participatory budgeting. Studied the development process participatory budget as atypical political situation involving the budget to different groups. The structural components of the participatory budget implementation process were defined and stakeholders were described. The advantages and disadvantages of participatory budget were introduced with practical examples of implementation in some regional cities of Ukraine. The measures for further participatory budget development mechanism were proposed to improve the activities of local authorities.

Keywords: local budget, participatory budget, local authorities, civil society, participatory budgeting mechanism, decentralization.

References:

1. Balatsky, YO.O. (2011). Minimization of the risks of investing in bonds of local loans as the basis for the development of municipal borrowings in Ukraine. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky [Mechanism of regulation of the economy]*, no. 3, pp. 152–158 (in Ukr.).

2. Ishchuk, S.O., Kulinich, T.V. (2011). Rating assessment of the investment attractiveness of the regions of the western region of Ukraine. *Visnyk Natsional'noho universytetu "Lviv'ska politekhnika" [Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"]*, no. 698: Problems of Economics and Management, pp. 50-60 (in Ukr.).
3. Malece, A.V. (2011). Characteristics of the risks of local borrowings. *Investytsii: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, no. 3, pp. 108-111 (in Ukr.).
4. Padalka, V.M. (2005). Risks of Municipal Borrowing. *Finansy Ukrainy [Finance of Ukraine]*, no. 2, pp. 114-122 (in Ukr.).
5. Pal'okha, O.V. (2016). Risks in the system of municipal lending in Ukraine and directions for their minimization. *Ekonomika i suspil'stvo [Economics and Society]*, no. 7, pp. 813-817 (in Ukr.).
6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017). *On approval of the Strategy for reforming the public finance management system for 2017-2020*, Order dated February 8, 2017, No. 142-p. Available at: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid = 249797370> (in Ukr.).
7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017). *On approval of the National Rating Scale*, Resolution dated April 26, 2007 No. 665. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/665-2007-%D0%BF> (in Ukr.).
8. Sklar, I.D., Kostel, M.V., Gordienko, A.O. (2014). Credit Rating of Municipalities as an Instrument of Budget Management. *Visnyk SumDU [Bulletin of Sumy State University]*, no. 3, pp. 114-121 (in Ukr.).

